

Lovforslag nr. L 138. Fremsat den 27. februar 2002 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forbud mod tv-overvågning mv.

(Tv-overvågning af pengeautomater, vekselautomater og pengetransportbiler)

§ 1

I lov om forbud mod tv-overvågning mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 76 af 1. februar 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes efter *nr. 1* som nyt nummer:

»2) Tv-overvågning af automater, hvor penge kan hæves (pengeautomater) eller kan veksles til en anden valuta (vekselautomater), eller af køretøjer, der udelukkende anvendes til transport af penge (pengetransportbiler), såfremt overvågningen foretages af den, der har rådighed over automaten eller køretøjet, og såfremt tv-overvågningen er indrettet således, at den alene er rettet mod personer, som befinder sig i umiddelbar nærhed af automaten eller køretøjet.«.

Nr. 2 bliver herefter nr. 3.

2. § 3, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. Stk. 1 gælder ikke ved tv-overvågning af pengetransportbiler i medfør af § 2, nr. 2, og i de i § 2, nr. 3, nævnte tilfælde.«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget går ud på at tillade tv-overvågning af pengeautomater, valutavekslingsautomater og penge-transportbiler på visse betingelser. Formålet er at forbedre mulighederne for at forebygge og opklare navnlig røverier og anden berigelseskriminalitet.

2. Gældende ret

Efter lov om forbud mod tv-overvågning må private som hovedregel ikke foretage tv-overvågning af gade, vej, plads eller lignende område, som benyttes til almindelig færdsel, jf. lovens § 1, stk. 1. Ved tv-overvågning forstås vedvarende eller regelmæssigt gentagen personovervågning ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat, jf. § 1, stk. 2.

Loven finder ikke anvendelse på kameraer - f.eks. i en bank - der kun optager, når nogen aktiverer en særlig alarmknap. I disse tilfælde har overvågningen ikke den systematiske karakter, som er en forudsætning for, at lovens regler finder anvendelse.

Der gælder visse undtagelser fra forbudet mod privates tv-overvågning, jf. lovens § 2. Forbudet gælder således ikke tv-overvågning af tankstationer, fabriksområder, overdækkede butikscentre og lignende områder, på hvilke der drives erhvervsvirksomhed, såfremt overvågningen foretages af den, der har rådighed over området. Undtaget er også tv-overvågning, der ikke er forbundet med optagelse af billeder på videobånd eller film mv., når den foretages som led i overvågning af egne indgange, facader, indhegninger eller lignende.

Private, der i medfør af de nævnte undtagelser fra forbudet foretager tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, skal ved skiltning eller på anden tydelig måde oplyse dette, jf. lovens § 3, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis tv-overvågningen sker som led i overvågning af egne indgange og facader, jf. lovens § 3, stk. 2.

3. Baggrunden for lovforslaget

Finansrådet har over for Justitsministeriet foreslået, at loven ændres, således at der åbnes mulighed for at foretage tv-overvågning med videooptagelse eller lignende af udendørs penge- og valutavekslingsautomater, samt at der åbnes mulighed for at placere videokameraer på pengetransportbiler. Finansrådet har endvidere foreslået, at der åbnes mulighed for, at pengeinstitutter kan foretage tv-overvågning med videooptagelse eller lignende af gader mv. som led i overvågning af pengeinstitutternes facader.

Spørgsmålet om adgang til tv-overvågning i disse tilfælde blev bl.a. også drøftet i forbindelse med en høring om overvågning, som blev afholdt af Teknologirådet den 24. oktober 2001 for Folketingets Retsudvalg og Forskningsudvalg, jf. Teknologirådets rapport herom (rapport nr. 2001/8).

Finansrådet har bl.a. oplyst over for Justitsministeriet, at der gennem de seneste 6-7 år har været en stigende tendens i antallet af røverier og røverforsøg rettet mod pengeinstitutter, og at der gennem de senere år også har været et stigende antal forsøg på svindel i forbindelse med ekspeditioner ved penge- og valutavekslingsautomater.

Denne udvikling er sket, selv om pengeinstitutsektoren har foretaget betydelige investeringer for at sikre filialer og pengetransporter bedre mod den nævnte kriminalitet. Bl.a. har mange pengeinstitutter installeret videoovervågning mv. i ekspeditionslokalerne, og generelt har filialerne i de seneste år søgt at nedbringe størrelsen af deres kassebeholdninger.

Finansrådet finder, de ønskede udvidelser af adgangen til at foretage tv-overvågning vil kunne styrke den kriminalpræventive indsats væsentligt.

4. Lovforslagets udformning

4.1. Loven om forbud mod tv-overvågning bygger på en afvejning af hensynet til beskyttelsen af privatlivets fred over for hensynet til de sikkerhedsmæssige og kriminalpræventive fordele, der kan være forbundet med tv-overvågning.

Det generelle forbud mod privates tv-overvågning på steder, hvortil der er almindelig adgang, er således navnlig begrundet i, at en udbredt anvendelse af overvågningsapparatur vil kunne begrænse mulighederne for at kunne færdes på frit tilgængelige områder uden at være udsat for skjult iagttagelse eller fotografering. Det kan i sig selv virke krænkende for personer at blive fotograferet i situationer, hvor de ikke er forberedt på det, og det vil kunne skabe en almindelig fornemmelse af ufrihed, hvis udbredelsen af overvågningsudstyr fører til, at folk, når de færdes på frit tilgængelige steder, til stadighed føler sig udsat for at blive overvåget af ikke tilstedeværende personer.

De undtagelser fra forbudet, som den gældende lov indeholder, er udtryk for, at de legitime modhensyn - navnlig af kriminalpræventiv art - i nogle tilfælde kan begrunde, at tv-overvågning tillades.

Efter Justitsministeriets opfattelse har de yderligere undtagelser, som Finansrådet anbefaler, alle en rimelig kriminalpræventiv begrundelse, og det må også forventes, at sådanne undtagelser vil kunne medføre, at politiets opklaringsmuligheder i mange tilfælde bliver forbedret. For så vidt angår tv-overvågning af penge-/valutavekslingsautomater og af gader mv. ud for pengeinstitutters facader, vil der desuden kunne advares om tv-overvågningen ved skiltning eller på lignende tydelig måde.

På baggrund af det anførte finder Justitsministeriet, at der bør åbnes mulighed for tv-overvågning med billedoptagelse mv. af pengetransportbiler og af penge-/valutavekslingsautomater, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. Justitsministeriet finder derimod ikke grundlag for at foreslå, at der også åbnes mulighed for, at pengeinstitutter kan tv-overvåge gader mv. ud for deres facader.

For så vidt angår pengetransportbiler lægger Justitsministeriet vægt på, at der vil være tale om en meget begrænset undtagelse fra det generelle forbud - dels fordi undtagelsen kun skal omfatte de relativt få særligt indrettede køretøjer, som udelukkende anvendes til pengetransporter, dels fordi der vil kunne stilles krav om, at tv-overvågningen indrettes således, at der kun optages billeder af personer, som befinder sig i umiddelbar nærhed af køretøjet. Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at tv-overvågning i disse tilfælde må forventes at være et meget effektivt middel med henblik på at bekæmpe røverier mv.

For så vidt angår pengeautomater og valutavekslingsautomater lægger Justitsministeriet også vægt på, at der vil være tale om en begrænset undtagelse fra det generelle forbud, idet der kan stilles krav om, at tv-overvågningen indrettes på en sådan måde, at der kun optages billeder af personer, som befinder sig i umid-

delbar nærhed af automaten. Med lovens generelle krav om skiltning mv. vil det endvidere blive sikret, at personer, som af en eller anden grund ikke ønsker at blive fotograferet ved automaten, kan vælge at hæve eller veksle penge et andet sted. Justitsministeriet lægger desuden vægt på, at tv-overvågning også i disse tilfælde må forventes at ville være et meget effektivt middel med henblik på at bekæmpe svindel med betalingskort mv. Det kan tilføjes, at pengeinstitutterne mv. naturligvis vil være underlagt lovgivningens almindelige begrænsninger med hensyn til anvendelsen af de billeder, som optages, jf. navnlig persondatalovens videregivelsesregler samt straffelovens § 264 d, hvorefter det er strafbart uberettiget at videregive meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold.

For så vidt angår forslaget om at tillade tv-overvågning uden for pengeinstitutters facader, finder Justitsministeriet derimod, at der må lægges afgørende vægt på de hensyn, som ligger bag lovens hovedregel om forbud mod privates overvågning, jf. ovenfor.

Der er næppe tvivl om, at fotografering uden for pengeinstitutters facader mv. i sig selv vil være et effektivt kriminalpræventivt middel, men der er også mulighed for, at pengeinstitutterne kan foretage en række andre forebyggende foranstaltninger inde i filialernes ekspeditionslokaler. Det kan nævnes, at enkelte filialer allerede i dag anvender røg- og farvepatroner, som ødelægger udbyttet ved røverier, og nogle pengeinstitutter gør endvidere forsøg med installation af såkaldte tidsforsinkelseslås, som medfører, at f.eks. et pengeskab først kan åbnes et stykke tid efter, at der er låst op. Enkelte pengeinstitutter har også installeret facadeovervågning med videokameraer, som aktiveres med en overfaldsalarm.

Der vil desuden efter omstændighederne være mulighed for, at politiet kan iværksætte tv-overvågning uden for pengeinstitutter mv., hvis der er en særlig mistanke om forestående røverier, hærværk mv.

Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at pengeinstitutters tv-overvågning i disse tilfælde vil være en meget bred undtagelse fra det generelle forbud. Det skyldes, at en sådan fotografering ikke kan begrænses på samme måde som ved penge-/valutavekslingsautomater og pengetransportbiler, men vil komme til at omfatte et stort antal tilfældigt forbigående personer, som slet ikke har noget ærinde i pengeinstituttet. Dette må også ses i sammenhæng med, at det næppe ville være velbegrundet at begrænse en sådan undtagelse til pengeinstitutter, men det måtte i givet fald overvejes at udvide undtagelsen til en række andre erhvervsdrivende, som erfaringsmæssigt også er særligt

udsatte for røverier og anden berigelseskriminalitet - f.eks. døgnkiosker.

Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed, jf. lovforslagets § 1.

Tv-overvågning med opbevaring af optagne billeder mv., må antages at være omfattet af persondataloven, herunder bl.a. lovens regler om behandlingssikkerhed og videregivelse. Med hensyn til spørgsmålet om, i hvilke tilfælde tv-overvågning på områder, som benyttes til almindelig færdsel, må ske, og hvilken information der i disse tilfælde skal gives, gælder dog efter Justitsministeriets opfattelse alene de særlige regler i loven om forbud mod tv-overvågning. I de undtagelsestilfælde, hvor det er tilladt at tv-overvåge på disse områder, skal der således ikke gives individuel orientering om en stedfunden overvågning til enhver, som videooptages mv., jf. reglerne herom i persondatalovens §§ 29 og 30. Det må antages, at et krav

herom i praksis ville være umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at opfylde, og der er derfor ikke pligt til at stille et sådant krav ifølge det EF-direktiv, som persondataloven bygger på, jf. artikel 11, stk. 2, i direktiv 95/46/EF. Det følger derimod af loven om forbud mod tv-overvågning, at der som hovedregel skal advares om tv-overvågningen ved skiltning. Herved får de personer, som ikke ønsker at blive tv-overvåget, mulighed for at undgå det.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning. Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	

6. Høring

Et udkast til lovforslaget har været i høring hos følgende organisationer mv.:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Ålborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitehøfen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Det Kriminalpræventive Råd, Finansforbundet, Finansrådet, Dansk Handel & Service, Forbrugerrådet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Data-

tilsynet, Den Danske Brancheforening for Sikkerhed og Sikring og Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I lovforslagets bilag 1 er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de nugældende bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås at åbne mulighed for, at private kan foretage tv-overvågning med optagelse på videobånd, film eller lignende af udendørs pengeautomater og valutavekslingsautomater.

Det foreslås endvidere at åbne mulighed for, at private kan foretage tv-overvågning med optagelse på videobånd, film mv. af pengetransportbiler. Som pengetransportbiler anses alene køretøjer, som udelukkende

anvendes til transport af penge, dvs. kontanter og checks mv. Køretøjer, der kun anvendes til dette specielle formål, vil normalt være særligt indrettede med henblik herpå.

Tv-overvågningen må kun foretages af den, som har rådighed over pengeautomaten/valutavekslingsautomaten eller pengetransportbilen (eller efter dens anmodning).

Det er endvidere en forudsætning for, at tv-overvågningen er lovlig, at den er indrettet på en sådan måde, at der kun optages billeder af personer, der befinder sig i umiddelbar nærhed af penge- eller valutavekslingsautomaten, henholdsvis pengetransportbilen. Det betyder, at kameraet mv. skal være opstillet således, at kun de personer, der benytter automaten, eller som er så tæt på pengetransportbilen, at de kan røre den, bliver overvåget.

Der henvises til pkt. 4 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det foreslås at undtage tv-overvågning af pengetransportbiler fra lovens generelle krav om, at der ved tv-overvågning af steder, hvortil der er almindelig adgang, skal gives oplysning herom ved skiltning eller

på anden tydelig måde. En sådan skiltning ville næppe have nogen særlig praktisk betydning, når der er tale om en bil, og det ville også stride mod det kriminalpræventive sigte med lovforslaget, hvis der på denne – ganske vist indirekte – måde skulle ”skiltes med”, at der er tale om en pengetransportbil.

Tv-overvågning af pengeautomater og valutavekslingsautomater vil derimod være omfattet af det generelle skiltningskrav.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Lov om forbud mod privates tv-overvågning er sat i kraft for Færøerne ved kgl. anordning nr. 155 af 21. marts 1988 med virkning fra den 1. april 1988. Ændringerne af loven, jf. lov nr. 1016 af 23. december 1998 og lov nr. 939 af 20 december 1999, er ikke sat i kraft for Færøerne.

Lov om forbud mod privates tv-overvågning er ikke sat i kraft for Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om forbud mod tv-overvågning mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 76 af 1. februar 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

- § 2. Bestemmelsen i § 1 gælder ikke:
- 1) Tv-overvågning af tankstationer, fabriksområder, overdækkede butikcentre og lignende områder, på hvilke der drives erhvervsvirksomhed, såfremt overvågningen foretages af den, der har rådighed over området.
 - 2) Tv-overvågning, der ikke er forbundet med optagelse af billeder på videobånd, film eller lignende, når den foretages som led i overvågning af egne indgange, facader, indhegninger eller lignende.

»2) Tv-overvågning af automater, hvor penge kan hæves (pengeautomater) eller kan veksles til en anden valuta (vekselautomater), eller af køretøjer, der udelukkende anvendes til transport af penge (pengetransportbiler), såfremt overvågningen foretages af den, der har rådighed over automaten eller køretøjet, og såfremt tv-overvågningen er indrettet således, at den alene er rettet mod personer, som befinder sig i umiddelbar nærhed af automaten eller køretøjet.«

Nr. 2 bliver herefter nr. 3.

2. § 3, stk. 2, affattes således:

§ 3. Private, der foretager tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, skal ved skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning herom.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke i de i § 2, nr. 2, nævnte tilfælde.

»Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke ved tv-overvågning af pengetransportbiler i medfør af § 2, nr. 2, og i de i § 2, nr. 3, nævnte tilfælde.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilliger.

Til lovforslag nr. L 138. Skriftlig fremsættelse (27. februar 2002)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om forbud mod tv-overvågning mv. (Tv-overvågning af pengeautomater, vekselautomater og penge-transportbiler).

(Lovforslag nr. L 138).

Lovforslaget går ud på at tillade tv-overvågning med videooptagelse mv. af udendørs pengeautomater og valutavekslingsautomater samt af pengetransportbiler på visse betingelser. Formålet er at forbedre mulighederne for at forebygge og opklare navnlig røverier og anden berigelseskriminalitet.

Efter forslaget må tv-overvågningen kun foretages af (eller efter anmodning fra) den, som har rådighed over pengeautomaten/valutavekslingsautomaten eller pengetransportbilen. Desuden skal tv-overvågningen være indrettet på en sådan måde, at der kun optages billeder af personer, som benytter penge- eller valutavekslingsautomaten, eller som befinder sig i umiddelbar nærhed af pengetransportbilen.

Baggrunden for lovforslaget er en henvendelse fra Finansrådet, som over for Justitsministeriet har foreslået, at der åbnes mulighed for, at pengeinstitutter kan tv-overvåge penge- og vekselautomater, pengetransportbiler og gadearealer uden for pengeinstitutternes facader.

Finansrådet har oplyst, at der gennem de seneste 6-7 år har været en stigende tendens i antallet af røverier og røveriforsøg rettet mod pengeinstitutter, og at der gennem de senere år også har været et stigende antal forsøg på svindel i forbindelse med ekspeditioner ved penge- og vekselautomater. Denne udvikling er sket, selv om pengeinstitutsektoren har foretaget betydelige investeringer for at sikre filialer og pengetransporter bedre mod den nævnte kriminalitet.

Loven om forbud mod tv-overvågning indeholder et generelt forbud mod tv-overvågning af gade, vej, plads eller lignende område, som benyttes til almindelig færdsel. Der gælder visse undtagelser fra forbudet, bl.a. for tv-overvågning, som ikke er forbundet med optagelse af billeder på videobånd mv., når den foretages som led i overvågning af egne indgange og facader.

Loven bygger på en afvejning af hensynet til privatlivets fred over for hensynet til de sikkerhedsmæssige og kriminalpræventive fordele, der kan være forbundet med tv-overvågning. Den foreslåede begrænsede udvidelse af adgangen til tv-overvågning er udtryk for en sådan afvejning.

For så vidt angår pengetransportbiler lægger Justitsministeriet bl.a. vægt på, at der vil være tale om en meget begrænset undtagelse fra det generelle forbud – dels fordi undtagelsen kun skal omfatte de relativt få særligt indrettede køretøjer, som udelukkende anvendes til pengetransporter, dels fordi der kan stilles krav om, at tv-overvågningen indrettes således, at der kun optages billeder af personer, som befinder sig i umiddelbar nærhed af køretøjet. Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at tv-overvågning i disse tilfælde må forventes at være et meget effektivt middel med henblik på at bekæmpe røverier mv.

For så vidt angår penge- og vekselautomater lægger Justitsministeriet også vægt på, at der vil være tale om en begrænset undtagelse fra det generelle forbud, idet der kan stilles krav om, at tv-overvågningen indrettes på en sådan måde, at der kun optages billeder af personer, som befinder sig i umiddelbar nærhed af automaten. Med den gældende lovs generelle krav om skiltning mv. vil det endvidere være sikret, at personer, som af en eller anden grund ikke ønsker at blive fotograferet ved automaten, kan vælge at hæve eller veksle penge et andet sted. Justitsministeri-

F. t. l. vedr. forbud mod tv-overvågning mv.

et lægger desuden vægt på, at tv-overvågning også i disse tilfælde må forventes at ville være et meget effektivt middel med henblik på at bekæmpe svindel med betalingskort mv.

Justitsministeriet finder derimod, at der ikke bør åbnes mulighed for, at pengeinstitutter kan foretage tv-overvågning med videooptagelse mv. af gadearealer uden for filialerne.

En sådan fotografering kan ikke begrænses på samme måde som ved penge- og vekselautomater samt pengetransportbiler, men vil komme til at omfatte et stort antal tilfældigt forbigående personer, som slet ikke har noget ærinde i pengeinstituttet. Dette må ses i sammenhæng med, at det næppe ville være velbegrunderet at begrænse en sådan undtagelse fra overvågningsforbudet til pengeinstitutter, men det måtte i givet fald overvejes at udvide undtagelsen til en række andre erhvervsdrivende, som erfaringsmæssigt også er særligt udsatte for røverier og

anden berigelseskriminalitet – f.eks. døgnkiosker. Hertil kommer, at pengeinstitutterne har mulighed for at foretage en række andre forebyggende foranstaltninger inde i filialernes ekspeditionslokaler. Ifølge Finansrådet anvender enkelte filialer allerede i dag røg- og farvepatroner, som ødelægger udbyttet ved røverier, og nogle pengeinstitutter gør endvidere forsøg med installation af såkaldte tidsforsinkelseslåse, som medfører, at f.eks. et pengeskab først kan åbnes et stykke tid efter, at der er låst op. Desuden kan politiet efter omstændighederne iværksætte tv-overvågning uden for pengeinstitutter mv., hvis der er en særlig mistanke om forestående røverier, hærværk mv.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg herved anbefale forslaget til Det Høje Tings velvillige behandling.